

Brenner Edina (Bécsi Egyetem)

A magyar nyelvoktatás helyzete Burgenlandban

A 2001. évi ausztriai népszámlálás adatai szerint – a nyelvhasználat alapján – 6 641 magyar él Burgenlandban. Az itt élő őshonos magyar népcsoport a második világháborút lezáró trianoni békeszerződés alapján került osztrák fennhatóság alá. A magyar nemzetiségű lakosság száma a területi elcsatolás óta mintegy egyhatodára csökkent.

Burgenland oktatási nyelve az 1921-ben bekövetkezett Ausztriához csatolásakor a magyar volt. Az 1922-ben kiadott tartományi rendelet szerint az egyházi népiskolákban (6–10 életév) a második osztálytól kötelezővé tették a német nyelvet. Az 1926-ban elkészült tanterv célkitűzése az volt, hogy a tanulók a nyolcadik iskolaév befejezésekor az anyanyelvük mellett németül is tudjanak. 1934-ben az egyházi és az állami iskolák azonos jogi státuszba kerültek. 1936-ban a népiskolákban és az alsó középiskolákban (*Hauptschule*) (10–14 életév) bevezették a német oktatási nyelvet. Az 1937-ben kiadott tartományi iskolatörvény értelmében az iskolaszék határozta meg az egyházi népiskolák oktatási nyelvét, de az oktatás nyelve magyar volt, ha az iskolakörzet lakosságának legalább 70 százaléka – az utolsó érvényes népszámlálás alapján – magyar volt. 30–70 százalék közötti arány esetében a német és a magyar volt az oktatás nyelve, 30 százalék alatt pedig a német.

1938-ban az *Anschluss* után a náci közigazgatás bezáratta a magyar egyházi iskolákat, a magyar nyelvhasználat a családi körre korlátozódott. Az alsó középiskolákban a német lett a kizárólagos oktatási nyelv.

Az 1955-ös államszerződés elismeri a horvát és a szlovén népcsoport jogait, míg a magyart és a cseh népcsoportot meg sem említi.

Az 1976-os népcsoporttörvény már öt ausztriai népcsoportra vonatkozik. A népcsoporttörvény kibocsátásával némi javulás következett be a magyar népcsoport oktatási lehetőségeiben. A jogszabály értelmében négy településen – Felsőőrben, Felsőpulyán, Alsóőrön és Óriszigeten – kerülhetett sor a magyar nyelvoktatás bevezetésére. Ennek ellenére a természetes asszimiláció és a passzív kisebbségpolitika következtében kiszorult a magyar nyelv az oktatásból.

1994-ben született meg a burgenlandi népcsoportokra vonatkozó új szövetségi oktatási törvény, amely a tartomány egész területén anyanyelvi képzésre ad lehetőséget az oktatás minden szintjén, minden iskolatípusban. E rendelet értelmében Burgenland egész területén

lehetőség van magyar anyanyelvű oktatásra, ha van rá igény és minimálisan szükséges tanulói létszám (7 fő).

1992-ben Felsőőrön magyar–német, horvát–német kéttannyelvű gimnázium indult. Az iskolákon kívül a népfőiskolákon folyik még magyar nyelvoktatás. A magyar szakos tanárok képzése a Bécsi Egyetem Összehasonlító Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetben folyik.